

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw

Koning Albert II-laan 15

1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be

www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te HOUWAART

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 13094

Instelling Vrije Basisschool

Directeur Ingrid ROSSEELS

Adres Haldertstraat 13 - 3390 HOUWAART

Telefoon 016-63.20.73

E-mail directie@vbshouwaart.be

Website www.vbshouwaart.be

Bestuur van de instelling Schoolcomité St-Denijs Houwaart

Adres Haldertstraat 13 - 3390 HOUWAART

Scholengemeenschap SGKBO Aarschot-Betekom-Houwaart

Adres Pastoor Pitetlaan 26 - 3130 BETEKOM

CLB Vrij CLB Aarschot

Adres Bekaflaan 63 - 3200 AARSCHOT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-12-2016, 06-12-2016, 08-12-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 08-12-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 11-01-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Els VER EECKE

Teamleden Guido AERTS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Nederlands	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	16
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming	20
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	25
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	26
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	28
4.1 Deskundigheidsbevordering	28
4.2 Rapporteringspraktijk	30
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	35
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	39
6.1 Wat doet de school goed?	39
6.2 Wat kan de school verbeteren?	40
6.3 Wat moet de school verbeteren?	40
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	41
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	41

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De vrije basisschool is gelegen in de dorpskern van Houwaart, een landelijke deelgemeente van Tielt-Winge. Bijna alle leerlingen komen uit Nederlandstalige gezinnen met een gunstige sociaal-economische achtergrond. Omwille van de kleinschaligheid en haar reputatie als zorgzame dorpsschool stromen uit de ruimere omgeving geregeld leerlingen in met leer- of ontwikkelingsproblemen. De school kende een sterke toename van het leerlingenaantal. Daardoor is ze van enkele combinatieklassen uitgegroeid tot een basisschool met leerstofjaarklassen. Ondanks bouw- en verbouwingswerken, zijn vooral de kleuterklassen krap behuist. De school mist een geschikte en degelijk uitgeruste gymzaal. Vijf jaar geleden nam de huidige directeur de handschoen op om samen met de teamleden het schoolleven in goede banen te leiden. Meerdere teamleden combineren hun hoofdopdracht met een coördinatiefunctie. In de nieuwe school- en zorgvisies engageert het schoolteam zich om een geluksbrenger te zijn voor elk kind.

Op basis van het vooronderzoek op 28 november 2016 onderzocht de onderwijsinspectie de leergebieden muzische vorming en Nederlands in de kleuter- en lagere afdeling. Ze peilde ook naar de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de rapporteringspraktijk en het algemeen beleid. Daarnaast controleerde het inspectieteam de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van elementen uit de regelgeving.

Het team van de kleuterafdeling levert voldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming en Nederlands na te streven. Vanuit de thematische aanpak voorzien de kleuteronderwijzers in speelleersituaties die talige en muzische ontdekkingen uitlokken. Op basis van een vormingstraject spannen ze zich in om hun aanbod doordacht te plannen en uit te werken. Door de beperkte leerplankennis verloopt de vertaling van de uitgangspunten en de leerplandoelen naar doelgerichte activiteiten en verrijkte speelleerhoeken niet optimaal. Vanuit hun sterk klasmanagement ondersteunen de kleuteronderwijzers succesvol de zelfstandigheid en de zelfsturing van de kleuters. Tijdens de geobserveerde activiteiten leggen de kleuters een hoge mate van betrokkenheid aan de dag. De kleuteronderwijzers zetten de kleuters doelbewust aan om diverse muzische technieken en expressievormen te verkennen. Dat gebeurt weinig voor het domein media. Voor beide leergebieden in de focus is de continuïteit en gradatie van het onderwijsaanbod over de leeftijdsgroepen heen voor verbetering vatbaar. Zo maakten de kleuteronderwijzers voor Nederlands geen afspraken over de graduele opbouw van thema-, school-, en instructietaal. Hoewel ze minder bewust taalactiviteiten inplannen, is de ontwikkeling van de verschillende taalvaardigheden voldoende ingebed in het aanbod. Er ligt een sterke klemtoon op schrijfmotoriek, ontluikende geletterdheid en aspecten van taalbeschouwing. De te hoge verwachtingen op het vlak van lees- en schrijfvoorwaarden illustreren dat de kleuteronderwijzers weinig vertrouwd zijn met hedendaagse inzichten in taalverwervingsprocessen en taalvaardigheidsonderwijs. Daardoor laten sommigen kansen liggen om taalzwakke of anderstalige kleuters gericht en efficiënt te ondersteunen. Er zijn weinig afspraken en richtlijnen die de observaties aansturen. Als gevolg daarvan zijn planning, aanbod en observaties onvoldoende op elkaar afgestemd en verlopen observaties minder kwaliteitsvol. Naast het kindvolgsysteem, voerde het schoolteam vorig jaar een specifiek leerlingvolgsysteem in dat de evolutie voor de verschillende domeinen van muzische vorming in kaart moet brengen doorheen de schoolloopbaan in het basisonderwijs.

In de lagere afdeling bereiken de leerlingen in voldoende mate de eindtermen Nederlands. De onderwijzers gebruiken een onderwijsleerpakket om te voorzien in een gradueel opgebouwd aanbod waarin aandacht is voor de verschillende domeinen. Met diverse initiatieven wakkert het schoolteam het leesplezier in beide afdelingen aan. Meerdere onderwijzers zijn weinig vertrouwd met de uitgangspunten van het leerplan en van actueel taalvaardigheidsonderwijs. Daardoor is er onvoldoende evenwicht tussen de domeinen. In het aanbod, de evaluatie, de rapportering en de zorg ligt de klemtoon te eenzijdig op spelling, lezen en taalbeschouwing. Bijgevolg krijgen luisteren, spreken en schrijven niet de prominente plaats die ze verdienen. Er zijn bovendien nog mogelijkheden om het gebruik van diverse taalstrategieën te bevorderen, om de rijkdom aan talen en culturen te ontdekken, en om verbanden te leggen met de leergebiedoverschrijdende eindtermen. De onderwijzers schakelen geregeld werk- en groeperingsvormen in die interactie tussen leerlingen stimuleren en kansen tot actief taalleren creëren. Met het recente sporenbeleid zorgen ze in toenemende mate voor ondersteuning of uitdaging op maat van verschillende niveaugroepen. Net zoals in de kleuterafdeling heeft het team van de lagere afdeling weinig ervaring met het uitwerken van planmatige zorgtrajecten voor anderstalige of taalzwakke leerlingen.

Ook voor muzische vorming slaagt het team van de lagere afdeling in zijn opdracht. Het schoolteam investeerde de voorbije jaren fors in dit leergebied, dat inmiddels een vaste schoolprioriteit is geworden. Visieontwikkeling, leerplanstudie en diverse nascholingen –waaronder een intensieve samenwerking met experts van een academie– hebben geleid tot een verruiming van het aanbod. De onderwijzers laten leerlingen niet alleen experimenteren met een variatie aan muzische technieken en expressievormen, maar stimuleren ook de creativiteit of persoonlijke expressie. Ze waken erover dat hun leerlingen doorheen het schooljaar kunnen proeven van verschillende muzische domeinen. Toch blijft het accent in de meeste klassen op het domein beeld liggen, terwijl het domein media weinig aan bod komt. Doordat meerdere onderwijzers moeilijkheden blijven ervaren met de interpretatie van het leerplan, zijn de doelgerichtheid, het evenwicht en de graduele opbouw van het onderwijsaanbod blijvende aandachtspunten. Met de zelfevaluatie in het muzisch rapport, krijgen leerlingen een actieve rol in de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De onderwijzers zelf gaan de evaluatie van het muzisch proces of van het eindresultaat vaak uit de weg.

De deskundigheidsbevordering gebeurt planmatig en doelgericht. In de school- en zorgvisie onderstreept het schoolteam het belang van professionalisering, teamoverleg en het inzetten van interne en externe deskundigheid. Met haar professionaliseringsbeleid wil de directeur de schoolontwikkeling bevorderen. Daarom sturen de schoolprioriteiten in belangrijke mate de teamgerichte en individuele vormingsinitiatieven aan. Daarbij is er ruimte voor nascholingen die inspelen op hun interesses of individuele professionaliseringsbehoeften. De teamleden grijpen de kansen om hun horizon te verruimen door middel van externe en interne vormingen. Tijdens formeel en informeel overleg wisselen ze onderling ervaringen uit en gaan ze bij elkaar te rade. Andere vormen om de interne expertise te verspreiden en te verzilveren, hebben nog groeikansen. Het is een uitdaging voor het schoolteam om de effecten van nascholingen, verbeteracties of vernieuwingstrajecten in kaart te brengen. De aanslepende problemen met de leerplaninterpretatie vormen een rem op een aantal vernieuwingsprocessen.

Met de rapporteringspraktijk beoogt het schoolteam een open en opbouwende communicatie over de totale persoonlijkheidsontwikkeling. Tevens wil het zelfreflectie bij de leerlingen stimuleren en ook ouders actief betrekken bij het rapport. Het schoolteam zette een aantal stappen om deze visie waar te maken. Enkele voorbeelden zijn de kindgesprekken, het kleuterrapport en de stimulansen tot zelfevaluatie op sommige toetsen en in het rapport. In de evaluatie en de rapportering laten meerdere onderwijzers echter gelegenheden onbenut om zelf kwaliteitsvolle feedback te geven. Het schoolteam neemt initiatieven om de ontwikkeling breder in beeld te brengen. Toch is de rapportering onevenwichtig of onvolledig voor meerdere leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's. Bovendien is op een aantal vlakken een betere afstemming op de uitgangspunten van ontwikkelingsdoelen, eindtermen en leerplannen nodig. Het schoolteam belicht een aantal praktische, technische, communicatieve of creatieve vaardigheden niet of te weinig. Het mist afspraken, duidelijke criteria en alternatieve evaluatie- of rapporteringsvormen om minder meetbare vaardigheden en attitudes adequaat in beeld te brengen. Hoewel het schoolteam de kwaliteit van de rapportering nog niet systematisch met ouders en leerlingen heeft onderzocht, groeit het besef dat een aantal inhoudelijke en vormelijke aspecten voor verbetering vatbaar zijn.

De gedreven directeur is sterk begaan met de verschillende facetten van de schoolwerking en met het welbevinden van alle participanten. Het schoolteam waardeert haar luisterbereidheid en bereikbaarheid. De toegenomen aandacht voor visieontwikkeling, de doordachte prioriteitenplanning, de open communicatie, de participatieve besluitvorming en de initiatieven op het vlak van interne kwaliteitszorg dragen bij tot de gezamenlijke doelgerichtheid. Ze illustreren tevens de beleidskracht van het schoolteam. De directeur kiest voor een collegiaal en coachend leiderschap waardoor de teamleden samen hun schouders onder het schoolbeleid en de schoolontwikkeling zetten. Om te vermijden dat afspraken of waardevolle initiatieven verwateren, is soms een gerichtere ondersteuning en opvolging nodig. Door leerlingen de kans te bieden om een leerlingenraad op te richten, kunnen ze een actievere rol in de besluitvorming krijgen. Het schoolteam grijpt sterkte-zwakteanalyses, tevredenheidsbevragingen en analyses van de leeropbrengsten aan om de schoolwerking te verbeteren.

De inspectie sluit deze doorlichting af met een gunstig advies voor het voldoen aan de verschillende erkenningsvoorwaarden. De teams van de kleuter- en lagere afdeling maken voldoende werk van de onderwijsdoelstellingen voor de leergebieden in de focus. Het schoolteam beantwoordt tevens aan de meeste criteria op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en aan de overige erkenningsvoorwaarden. Het schoolteam respecteert de geselecteerde overige regelgeving met uitzondering van de taalscreening voor de leerlingen die starten in het lager onderwijs. Het inspectieteam delibereert dit tekort en plant hiervoor geen opvolgingscontrole. De doorlichting leert dat in de school de nodige beleidskracht en dynamiek aanwezig zijn om dit tekort weg te werken en om de geplande vernieuwings- en verbeteringsacties uit te voeren. Het inspectieteam vertrouwt erop dat het schoolteam de aanbevelingen in dit verslag ter harte zal nemen en initiatieven zal blijven ontplooien om de onderwijskwaliteit te bewaken en verder te verhogen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. Het gevarieerd aanbod en de muzische impulsen dagen kleuters uit om binnen verschillende domeinen te experimenteren en zich muzisch te uiten. In de evaluatie- en rapporteringspraktijk hebben de kleuteronderwijzers oog voor de muzische ontwikkeling.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. Binnen het onderwijsaanbod krijgen de kleuters stimulansen om hun talige vaardigheden te ontplooien. Daarbij hebben de kleuteronderwijzers oog voor gespreksconventies. Diverse initiatieven wakkeren het leesplezier en de ontluikende geletterdheid aan. Ook in de beeldvorming en de leerbegeleiding is er aandacht voor aspecten van de taalontwikkeling.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Nederlands

Curriculum	Een koepeleigen instrument vormt de leidraad voor de planning van het
Onderwijsaanbod	onderwijsaanbod. Ten gevolge van een vormingstraject groeit de planmatigheid
<i>Referentiekader</i>	en doelgerichtheid van de werking in de kleuterafdeling. Conform een
<i>Planning</i>	schoolinterne afspraak stellen alle kleuteronderwijzers per thema een beperkt
<i>Evenwichtig en volledig</i>	aantal dominante ontwikkelingsaspecten voorop. Uit een analyse van de
<i>Samenhang</i>	planningsdocumenten blijkt dat deze dominante doelen de activiteiten en de
<i>Brede harmonische vorming</i>	verrijking van de speelwerkhoeven vaak te weinig aansturen. Daardoor zijn ze
<i>Actief leren</i>	soms te weinig herkenbaar in de klaswerking.

De leerplannen zijn weinig richtinggevend voor de klaspraktijk. Om de leerplangerichtheid te verhogen, selecteren de kleuteronderwijzers een ontwikkelingsaspect per activiteit. Daar koppelen ze vervolgens een leerplandoel aan met de hulp van een elektronische doelenzoeker. Dat gebeurt vooral vanuit verantwoordingsperspectief. Onder meer omdat meerdere kleuteronderwijzers zelf onvoldoende inhoudelijke kennis hebben van de leerplandoelen, is de koppeling tussen activiteit en leerplandoel niet altijd adequaat. De huidige planningswijze is erg arbeidsintensief en in verhouding weinig functioneel.

De kleuteronderwijzers brengen voor hun leeftijdsgroep systematisch de nagestreefde dominante ontwikkelingsaspecten uit het koepeleigen referentiekader in kaart om het evenwicht en de volledigheid van het aanbod te bewaken. Daarbij ontbreekt een link met de leerplandoelen, waardoor dit systeem onvoldoende fijnmazig is. Onder meer doordat de dominante ontwikkelingsaspecten onvoldoende representatief zijn voor de klaswerking, biedt het overzicht van nagestreefde doelen geen reëel beeld van het feitelijke aanbod. Momenteel hebben de kleuteronderwijzers onvoldoende zicht op mogelijke leemtes of klemtonen in het onderwijsaanbod op klasniveau en op niveau van de kleuterafdeling.

De thematische aanpak leidt tot horizontale samenhang waarbij de diverse leergebieden en domeinen op een natuurlijke wijze met elkaar verweven zijn. De kleuteronderwijzers spelen daarbij in op de interesses en de leefwereld van de kleuters.

Op het vlak van verticale samenhang zijn er een aantal waardevolle aanzetten zoals de graduele opbouw in de kalenders, het puzzelsysteem, het taken- en keuzebord, en de pictogrammen. Voor de leergebieden in de focus is er een groeimarge om meer continuïteit en gradatie doorheen de kleuterafdeling te bewerkstelligen. Zo stemmen de kleuteronderwijzers de woordenschat en inhoud van terugkerende of gezamenlijke thema's niet verticaal af. Ook over de gehanteerde muzische expressievormen zijn er weinig afspraken. De beschikbare gegradeerde begrippenlijsten en meerdere leerlijnen zijn in de meeste klassen in onbruik geraakt. Sommige kleuteronderwijzers hebben nochtans nood aan functionele leerlijnen om het aanbod sterker af te stemmen op het leerplan en op de mogelijkheden en de specificiteit van de eigen leeftijdsgroep.

Hoewel de kleuteronderwijzers tot nog toe zelden een ontwikkelingsaspect in verband met taalontwikkeling als dominant doel selecteerden, vinden in elke klas heel wat taalactiviteiten plaats. Globaal gaat daarbij voldoende aandacht naar de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands. De meeste kleuteronderwijzers creëren een taalleeromgeving waarbinnen de kleuters voldoende uitdagingen en kansen krijgen om actief en passief hun taal te ontwikkelen. Ze bieden de nodige ruimte tot taalproductie. Ze nodigen kleuters uit tot communicatie, lokken op diverse manieren talige interactie uit en stimuleren de spreekdurf. Daarbij hebben ze oog voor het aanbrengen en naleven van gespreksconventies. Het team van de kleuterafdeling investeert in de ondersteuning van het verhaalbegrip en het leesplezier. De frequente voorlees- en vertelmomenten wakkeren de interesse voor boeken aan. Naarmate de kleuters ouder worden, neemt de aandacht voor taalbeschouwing en ontluikende geletterdheid sterk toe. De kleuteronderwijzers voorzien daartoe functionele en motiverende lees- en schrijfoopdrachten voor de kleuters zoals samen een prentenboek maken, of kleuters ideeën uit een brainstorm op een bord of een blad laten tekenen. Anderzijds focussen ze te sterk en te vroeg op een geïsoleerde en schoolse inoefening van lees- en schrijfvoorwaarden, los van de totale taalverwerving.

Dat leidt al van bij de jongste kleuters tot activiteiten die niet zijn afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Deze aanpak belemmert de functionele taalontwikkeling en neigt naar didactische vervroeging. Uit de planningsdocumenten blijkt dat de kleuteronderwijzers veel belang hechten aan handschriftontwikkeling. Ze voorzien heel wat fijn- en grofmotorische activiteiten waarmee ze vooral de ontwikkeling van schrijftechnische vaardigheden beogen. Voor de fijnmotorische en technische aspecten van schrijven, gaan sommigen verder dan het leerplan vooropstelt.

De kleuteronderwijzers pakken het leergebied Nederlands veeleer aan op basis van intuïtie en opgebouwde ervaring dan op basis van hedendaagse inzichten in taalverwervingsprocessen en taalvaardigheidsonderwijs. Daardoor laten ze kansen liggen op het vlak van de gerichte taalontwikkeling van de kleuters. Het team heeft weinig afspraken over de na te streven woordenschat voor een gradueel opgebouwde thema-, school- en instructietaal. Het is geen gewoonte om per thema enkele dominante begrippen voorop te stellen in planning en aanbod.

Voor het leergebied muzische vorming krijgen kleuters volop kansen om te experimenteren met allerlei materialen, technieken en expressievormen. De kleuteronderwijzers bieden geregeld impulsen om actief muzische situaties te verkennen, te beleven en te creëren. Muzische accenten verlevendigen en stroomlijnen het dagverloop. De kleuteronderwijzers zijn zich bewust van de belangrijkste principes van het leerplan. Ze stimuleren creativiteit en authentieke expressie. Toch laten ze –tegen de geest van het leerplan in– ook nog voorgestructureerd materiaal en kleurplaten opvullen. Globaal ligt de klemtoon in het muzisch aanbod op creëren en minder op beschouwen. Sommige kleuteronderwijzers vinden het moeilijk om te beschouwen op kleutermaat, mede omdat ze de specifieke begrippen van de deelleerplannen te weinig in de vingers hebben.

De kleuteronderwijzers stellen vaker aspecten van muzische ontwikkeling als dominant doel voorop. Daarnaast bevat hun planning frequent activiteiten die op muzisch vlak heel wat mogelijkheden bieden, maar waarbij ze een fijnmotorisch doel laten primeren. Door het gebruik van de muzometer beogen ze een evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen, met uitzondering van mediaopvoeding. Hoewel de muzische accenten per leeftijdsgroep afhankelijk zijn van de talenten en interesses van de kleuteronderwijzers, is er op niveau van de kleuterafdeling een vrij evenwichtige aandacht voor de muzische domeinen. Enkel het muzisch omgaan en experimenteren met diverse media is weinig vertegenwoordigd in het aanbod.

Om voldoende variatie in muzische technieken of expressievormen aan te bieden, laten ze zich inspireren door diverse bronnen, waaronder de activiteitenmeter. Dit biedt evenwel geen garantie voor een volledig, breed of gradueel opgebouwd aanbod aangezien elke kleuteronderwijzer voor haar leeftijdsgroep bepaalt welke technieken of expressievormen haalbaar zijn. Ze maakten daarover geen afspraken of taakverdeling en raadpleegden evenmin het leerplan. Voor het invullen van de muzometer is een opfrissing van de richtlijnen nodig, aangezien er weinig gelijkgerichtheid is in het gebruik van dit instrument. Binnen sommige muzische domeinen is er weinig evenwicht tussen de expressievormen. Illustratief zijn de frequente stimulansen om liedjes te zingen, terwijl kleuters beduidend minder kansen krijgen om met ritme- en vooral klankinstrumenten te experimenteren.

Het team van de kleuterafdeling voorziet in diverse waardevolle klasgebonden en klasoverschrijdende activiteiten die de muzische en talige ontwikkeling bevorderen. Voorbeelden zijn de voorstelling in het cultureel centrum, de klasoverstijgende creanamiddagen, de workshops met experts, en de zelfgemaakte theatervoorstelling van de oudste kleuters.

Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De betrokkenheid, zelfredzaamheid en zelfsturing van de kleuters springt in het oog. Onder meer de stappenplannen, opdrachtkaarten, het gebruik van een zelfinstructiemethode, het keuze- en takenbord, het efficiënte klasmanagement en de ontwikkelingsstimulerende begeleidingsstijl dragen daartoe bij. Enkele kleuteronderwijzers hanteren echter een hinderend pedagogisch echo, wat de mogelijkheden tot interactie tijdens kringmomenten inperkt.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Met uitzondering van schildersezels, beschikken de kleuteronderwijzers over voldoende muziekinstrumenten, ontwikkelings-, spel- en vormgevingsmateriaal om te beantwoorden aan de minimale verwachtingen van de leerplannen. Met een klasbudget kunnen ze bijkomende aankopen doen. Bovendien ontwerpen ze zelf materiaal in functie van het thema.

De systematische hoekenverrijking binnen het thema zet de kleuters aan tot een rijk en functioneel taalgebruik. Op het vlak van doelgerichte talige en muzische hoekverrijking laten de kleuteronderwijzers nog kansen liggen. De winkel- en poppenhoek, de verkleedhoek met grote spiegel, de boeken-, lees- en luisterhoek kunnen in meerdere klassen aan kracht winnen. De presentatie van de boeken is soms weinig uitnodigend. Vaak ontbreekt een knusse lees- en luisterhoek om kleuters te laten (her)genieten van verhalen of om met gerichte opdrachten hun luistervaardigheden aan te scherpen.

Het gebruik van de beschikbare tablets en computers door de kleuters is beperkt. Dat geldt in het bijzonder voor de leergebieden in de focus. Kleuters krijgen weinig kansen om zelf foto's of filmpjes te maken, te communiceren, taalvaardigheden te oefenen of creatief vorm te geven met media.

Infrastructuur De meeste kleuterklassen zijn erg krap bemeten. Hoewel de kleuteronderwijzers de beschikbare vierkante meters zo optimaal mogelijk proberen te benutten, heeft het gebrek aan ruimte een negatieve impact op het aantal, de omvang en de inrichting van de speelwerkhoeven. De jongere kleuters moeten uitwijken naar de gang of de speelplaats om grootmotorisch te bewegen.

Onder meer voor bewegingsopvoeding en –expressie maken de kleuters gebruik van de aanpalende polyvalente zaal van het gemeenschapscentrum. De vloerbekleding van deze zaal is echter minder geschikt voor gym en dans.

Evaluatie Op schoolniveau bestaan geen afspraken of richtlijnen over de wijze waarop en de frequentie waarmee de kleuteronderwijzers de ontwikkeling van de kleuters opvolgen. Dat resulteert in een grote verscheidenheid in inhoud, kwaliteit en kwantiteit van observatiegegevens. Het is geen verworvenheid om planning, aanbod en observatie op elkaar af te stemmen door geregeld gericht te observeren in aansluiting bij vooraf geselecteerde dominante doelen en begrippen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Het team van de kleuterafdeling hanteert een digitaal kindvolgsysteem, dat afgestemd is op het koepeligen referentiekader. Als voorbereiding op het pre-multidisciplinair overleg (pre-MDO) rapporteren de kleuteronderwijzers tweemaal per jaar over welbevinden, betrokkenheid en de verschillende ontwikkelingsdomeinen. Er is daarbij expliciete aandacht voor de taal- én de muzische ontwikkeling. Voor het invullen van deze checklist baseren de kleuteronderwijzers zich op eigen observatiegegevens of een algemeen beeld van de kleuter. Ze missen heldere en gradueel opgebouwde observatie- en beoordelingscriteria per leeftijdsgroep voor elk van de ontwikkelingsdomeinen. Daardoor is er te veel ruimte voor persoonlijke interpretatie en accenten. Dat bemoeilijkt het gelijkgericht in kaart brengen van de evolutie van een kleuter.

Voor muzische vorming is het schoolteam gestart met een aanvullend leerlingvolgsysteem op papier. Volgens een schoolafpraak evalueert elke klasleerkracht een aantal muzische attitudes en vaardigheden aan de hand van een waarderingsschaal. Ruimte voor bijkomende verbale toelichting ontbreekt. Met dit uniform instrument voor de kleuter- en de lagere afdeling wil het schoolteam de evolutie voor de verschillende domeinen (inclusief media) in kaart brengen en opvolgen doorheen de loopbaan in de basisschool.

Om de beeldvorming te vervolledigen, leggen de oudste kleuters een schoolrijpheidstest af die onder meer peilt naar de beheersing van een aantal lees- en schrijfvoorwaarden. Ook de kindgesprekken die de klasleerkracht aan de hand van een vragenlijst voert met de oudste kleuters dragen bij tot de beeldvorming en moedigen zelfreflectie bij de kleuters aan.

Kleuteronderwijzers en zorgcoach sturen hun onderwijs- en zorgaanbod bij op basis van de verzamelde evaluatiegegevens. Het schoolteam benut beperkt de observatiegegevens, de resultaten van de schoolrijpheidstest en de resultaten bij de aanvang van de lagere afdeling om een zicht te krijgen op de kwaliteit van de verschillende leergebieden of domeinen in de kleuterafdeling.

Rapporteringspraktijk
*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

Elke kleuter krijgt een kleuterrapport aan het einde van het schooljaar. In dit rapport is er aandacht voor ontwikkelingsgerichte feedback in verband met muzische expressie en taal.

De kleuteronderwijzers nemen diverse waardevolle initiatieven die de band tussen de school en thuis versterken en die tegelijkertijd de muzische of taalontwikkeling bevorderen, zoals de verteltassen, de verjaardagskoffers, en de leeskoffers.

Begeleiding
Leerbegeleiding
*Beeldvorming
Zorg*

Het kindvolgsysteem biedt een voldoende breed beeld van de ontwikkeling van de kleuter. De kwaliteit van de observatiepraktijk beperkt echter de validiteit van de beeldvorming. Informatie uit overgangs- en oudergesprekken en diverse vormen van zorgoverleg krijgen een plaats in het digitaal leerlingendossier en vervolledigen de beeldvorming. Ook de huisbezoeken, de kleinschaligheid van de kleuterafdeling, de gezamenlijke activiteiten en het frequente informele overleg zorgen ervoor dat de kleuteronderwijzers een zicht hebben op de beginsituatie van de kleuters.

Het team van de kleuterafdeling organiseert een pre-MDO over alle kleuters. Voor risico- of zorgkleuters is er structureel zorgoverleg. Indien ondersteuning door het centrum voor leerlingenbegeleiding gewenst is, organiseert het team een multidisciplinair overleg (MDO).

Conform de schooleigen zorgvisie rust de verantwoordelijkheid voor preventie en remediëring in de eerste plaats op de schouders van de klasleerkracht. De mate waarin de kleuteronderwijzers erin slagen om doelbewust te voorzien in adequate differentiatie- en remediëringsactiviteiten is leerkrachtafhankelijk. In sommige planningsdocumenten zijn er weinig sporen te vinden van vooraf geplande en doelgerichte differentiatie of remediëring. Een aantal kleuteronderwijzers benut onder meer het keuzebord en de zelfstandige werkvormen niet maximaal om gericht te differentiëren. Specifieke preventieve acties die de taalontwikkeling of de begripsvorming van de kleuters ondersteunen, hebben weinig ingang gevonden.

Het team van de kleuterafdeling kiest voor co-teaching om kleuters met specifieke noden te begeleiden. Terwijl de klasleerkracht van de tweede kleuterklas de grote groep overneemt, benutten de klasleerkrachten van de eerste en de derde kleuterklas deze structureel ingebouwde momenten om ondersteuning of extra uitdaging te bieden aan een groepje kleuters. Deze begeleiding wordt vooraf gepland en verloopt doorgaans doelgericht. Door de weinig systematische observatiepraktijk en het vraaggestuurde karakter van de leerbegeleiding bestaat evenwel het risico dat sommige kleuters niet (tijdig) worden opgemerkt of ondersteund.

De leerkracht van de oudste kleuters fungeert tevens als zorgcoach voor de kleuterafdeling en het eerste leerjaar. Zij concentreert zich op de organisatie van de zorgwerking op schoolniveau en de ondersteuning van de klasleerkrachten bij zorgvragen. In de kleuterafdeling vindt de begeleiding op kindniveau voornamelijk plaats tijdens de co-teaching.

Het schoolteam heeft weinig ervaring met een handelingsgerichte en planmatige aanpak van kleuters met specifieke (taal)noden. Globaal richten zorginterventies zich in hoofdzaak op momentane noden. Deze interventies steunen te weinig op een concrete zorgvraag en een gefaseerd begeleidingsplan waarbij de effecten van zorgacties geregeld geëvalueerd worden. Het leerlingendossier biedt onvoldoende zicht op de ondernomen zorginterventies en de effecten ervan.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het team van de kleuterafdeling heeft de voorbije jaren met de ondersteuning van de koepelgebonden nascholingsdienst een traject afgelegd over doelgericht plannen en werken. Onder meer door blijvende moeilijkheden met de interpretatie van de leerplannen, resulteerde dit traject nog onvoldoende in een efficiënte en leerplangerichte planning en een doelgericht aanbod.

Gezamenlijke en individuele professionaliseringsinitiatieven richtten zich de laatste jaren weinig op Nederlands. Het team van de kleuterafdeling is weinig vertrouwd met de principes van doeltreffend taalvaardigheidsonderwijs dat een antwoord biedt op de specifieke ondersteuningsbehoeften van taalzwakke of anderstalige kleuters. Het team is zich hiervan bewust. Daarom is er dit schooljaar een pedagogische studiedag gepland als vertrekpunt voor de uitwerking van een taalbeleid.

Geïnspireerd door de positieve resultaten van het wisselleren in de lagere afdeling zijn ook de kleuteronderwijzers vragende partij voor een gelijkaardige vorm van professionalisering in het kader van muzische vorming.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor Nederlands in voldoende mate. De onderwijzers voorzien in een voldoende breed en gradueel opgebouwd aanbod waarbij aandacht gaat naar de verschillende domeinen van het leergebied. Daarbij maken ze gebruik van werk- en groeperingsvormen die het (inter)actief leren stimuleren. Het schoolteam neemt bijkomende initiatieven om het leesplezier te bevorderen. Het sporenbeleid draagt in toenemende mate bij tot een brede basiszorg voor Nederlands.

Curriculum	Onderwijsleerpakketten fungeren als richtinggevend referentiekader bij de planning en uitwerking van het onderwijsaanbod. Een onderwijsleerpakket voor
Onderwijsaanbod	aanvankelijk lezen en schrijven vormt de leidraad in het eerste leerjaar. De
<i>Referentiekader</i>	overige leerjaren gebruiken eenzelfde pakket. De onderwijzers realiseren zich
<i>Planning</i>	dat de keuze van de onderwijsleerpakketten niet gebaseerd is op een
<i>Evenwichtig en volledig</i>	voorafgaande studie van het leerplan. In hun elektronisch planningssysteem
<i>Samenhang</i>	maken ze automatisch een koppeling met de leerplandoelen uit de
<i>Brede harmonische vorming</i>	onderwijsleerpakketten. Door het vaak overdadige aantal heeft deze
<i>Actief leren</i>	doelenselectie geen meerwaarde en vormen de geselecteerde leerplandoelen
	geen goede weerspiegeling van de onderwijspraktijk.

Het team van de lagere afdeling vertrouwt erop dat de onderwijsleerpakketten voldoende garanties bieden om een graduele opbouw te verzekeren en om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de eindtermen en de leerplannen. De onderwijzers volgen de onderwijsleerpakketten consequent voor lezen, spelling, taalbeschouwing en handschriftontwikkeling. Vooral voor de domeinen schrijven of spreken laten ze occasioneel leerstofonderdelen uit het pakket wegvallen, of vervangen ze die door andere. Door tijdsgebrek komen sommigen weinig toe aan het extra materiaal dat toelaat om accenten te leggen in het aanbod. Daardoor laten ze kansen liggen om vanuit taaltaken het taalvaardigheidsonderwijs te versterken.

Binnen het totale onderwijsaanbod is er aandacht voor de verschillende domeinen van het leergebied. Er ligt evenwel een duidelijke klemtoon op de meer cognitieve en technische vormingscomponenten zoals lezen en taalbeschouwing (met inbegrip van spelling). Daardoor gaat er minder tijd naar mondelinge en productieve vaardigheden, zodat de oefenkansen voor luisteren, spreken en creatief of functioneel schrijven verminderen. Sommige onderwijzers trachten het evenwicht te herstellen met aanvullende persoonlijke initiatieven en opdrachten voor bepaalde domeinen, zodat de leerlingen meer kansen krijgen tot taalproductie. Bij het vervangen of toevoegen van activiteiten houden de meesten onvoldoende rekening met de achterliggende leerplandoelen en eindtermen. Om de volledigheid van het aanbod aan te tonen, verwijzen meerdere onderwijzers naar de vele mogelijkheden die de leerlingen krijgen om communicatieve vaardigheden te oefenen en functioneel aan te wenden in de andere leergebieden. Ze stellen daarbij echter meestal geen taaldoelen voorop.

De onderwijzers zorgen voor taaltaken en teksten die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Ze confronteren hen met diverse teksttypes en verwerkingsniveaus. Meerdere taaltaken dragen bij tot de integratie van verschillende domeinen van het leergebied. Conform de visie van het leerplan staat de taalsystematiek in functie van het taalgebruik. Het spellingsonderwijs is daarentegen wel geïsoleerd. De onderwijzers leggen intentioneel verbanden tussen Nederlands en andere leergebieden. Ze laten echter een aantal kansen onbenut om bruggen te slaan naar de leergebiedoverschrijdende eindtermen.

Opvallend zijn de initiatieven om het lezen te stimuleren en het leesplezier te verhogen. Voorbeelden zijn het voorlezen aan jongere kinderen, de auteur van de maand, de boekenbingo, de activiteiten in samenwerking met de bibliotheek en participatie aan acties zoals de voorlees- en jeugdboekenweek en de gedichtendag.

Binnen het aanbod voor het domein schrijven primeert spelling. In verhouding gaat er veel onderwijstijd naar spellingonderwijs. De aandacht voor creatief of functioneel schrijven is wisselend. De resultaten op externe eindtoetsen suggereren dat leerlingen meer oefenkansen nodig hebben voor luisteren. Een aantal onderwijzers voelt zelf de noodzaak aan om te voorzien in een aanvullend aanbod aan luisteropdrachten. Particuliere initiatieven, kringgesprekken en actualiteitsopdrachten bieden bijkomende stimulansen voor de spreek-, gespreks- of luistervaardigheden. Doordat de schooleigen leerlijnen voor sociale vaardigheden vooral focussen op de eindtermen in verband met samenwerken en relatiewijzen, verliezen sommige onderwijzers de eindterm over gespreksconventies uit het oog.

Meerdere onderwijzers hechten veel belang aan woordenschat en taalsystematiek. Ze hebben de indruk dat er een verarming van de woordenschat is bij de leerlingen. Vanuit ouders en collega's uit het secundair onderwijs ervaren ze enige druk om sterker in te zetten op taalsystematiek en daarbij verder te gaan dan de eindtermen of het leerplan.

Tijdens de (geobserveerde) lessen Nederlands hanteren meerdere onderwijzers communicatiebevorderende werk- en groeperingsvormen die kansen bieden op actief en coöperatief taalleren. Bij sommigen vormt het pedagogisch echo of de meer sturende instructiestijl een rem op de interactie tussen de leerlingen onderling en de ontwikkeling van luistervaardigheden.

Luister-, spreek-, lees- en schrijfstrategieën verdienen meer aandacht om tijdens taaltaken houvast te bieden aan de leerlingen. Sommige onderwijzers zijn minder tevreden over bepaalde taalstrategieën die het onderwijsleerpakket aanreikt. Ze bieden echter weinig alternatieven aan voor de leerlingen. De onderwijzers streven de component (inter)culturele gerichtheid weinig intentioneel na in het aanbod voor het leergebied Nederlands.

Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	Het team van de lagere afdeling beschikt over de nodige leermiddelen en didactische materialen om de onderwijsdoelstellingen in de praktijk om te zetten. Elke klas is uitgerust met een klasbibliotheek met zowel informatieve als verhalende boeken. In een aantal klassen is er tevens een kring of leeshoek.
	In enkele klassen zijn wandplaten voor Nederlands aanwezig. Het gaat bijna uitsluitend om platen die spelling ondersteunen. Taalleerstrategieën zijn zelden gevisualiseerd in het klasbeeld. Onder meer door de beperkte infrastructuur en de onstabiele internetverbinding maken leerlingen beperkt gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het leergebied Nederlands. Enkele initiatieven zoals het skypen met een voormalige klasgenoot en het sturen van een mail of e-card verhogen de betrokkenheid en de motivatie voor functioneel taalgebruik.
Evaluatie Evaluatiepraktijk Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	Om een zicht te krijgen op de schoolse prestaties voor Nederlands maken de onderwijzers in hoofdzaak gebruik van (zelfaangepaste) methodegebonden toetsen. Het leerplan is geen criterium voor de aanpassingen. Dat geldt ook voor de toetsen die enkele onderwijzers zelf maken. Voor spelling gebruiken ze de toetsen uit het vorige onderwijsleerpakket.
	De evaluatie- en rapporteringspraktijk is onevenwichtig. De klemtonen in het aanbod weerspiegelen zich in de evaluatie en rapportering waar het accent op spelling, begrijpend lezen en taalbeschouwing/taalsystematiek ligt. De onderwijzers evalueren luisteren en vooral schrijven en spreken beduidend minder frequent. Illustratief is dat slechts in één klas het herftrapport een cijfer bevatte voor schrijven, en dat geen enkele onderwijzer spreken evalueerde. De meeste onderwijzers ontwijken de evaluatie van productieve vaardigheden. Ze missen onder meer afspraken over beoordelingscriteria en hebben moeite met het toekennen van een rapportcijfer of het formuleren van een verbale beoordeling.
	De meeste onderwijzers stimuleren hun leerlingen om gebruik te maken van de zelfevaluatiemogelijkheid die voorzien is in de methodegebonden toetsen. Weinig onderwijzers benutten daarbij de ruimte om zelf feedback of tips te geven aan de leerling. Enkel geven aanzetten tot peerevaluatie.
	De decretaal verplichte taalscreening voor de leerlingen die starten in het lager onderwijs werd dit schooljaar enkel bij drie leerlingen met een anderstalige thuistaal afgenomen. Het leerlingvolgsysteem biedt een beeld van de vorderingen van de leerling doorheen de lagere afdeling voor spelling en technisch lezen. Voor de meer communicatieve vaardigheden brengt het team de evolutie niet in kaart.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het schoolteam is een drietal jaren geleden gestart met de digitalisering van de leerlingendossiers. Voor de beeldvorming bij de oudere leerlingen werkt het team van de lagere afdeling momenteel met een combinatie van een papieren en digitaal dossier. De digitale leerlingendossiers bundelen heel wat informatie over de (taal)ontwikkeling van de leerling. Ze bevatten onder meer de rapporten, de resultaten op genormeerde toetsen en de besluiten van overgangsgesprekken en diverse vormen van zorgoverleg. Het digitale leerlingendossier brengt voorlopig de evolutie van de leerling voor de verschillende aspecten van Nederlands echter niet overzichtelijk in beeld. Het is technisch niet mogelijk om de opeenvolgende resultaten op de genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem te visualiseren. Bovendien rapporteren de onderwijzers in de checklist voor het pre-MDO niet systematisch over (de verschillende domeinen van) Nederlands.

De leerbegeleiding spitst zich toe op de meer cognitief-technische taalvaardigheden zoals spelling, taalsystematiek en technisch lezen, terwijl zorgacties voor mondelinge taalbeheersing en creatief schrijven zelden voorkomen. Het klasdoorbrekend niveaulezen is een structurele actie in de eerste en tweede graad. Het team maakt weinig gebruik van specifieke methodieken om het lezen bij leeszwakke kinderen te verbeteren. Onder meer met de lees- of spellingscontracten schakelen de onderwijzers het thuisfront in.

De klasleerkrachten nemen hun verantwoordelijkheid als spilfiguur in de zorg op. Door de ervaring die ze opbouwden in de vroegere combinatieklassen, zijn ze vertrouwd met een aantal differentiatiemogelijkheden. Het recente sporenbeleid vormt in toenemende mate een meerwaarde voor Nederlands. Daarbij zorgen de onderwijzers voor differentiatie in instructie, materiaal, begeleiding en verwerking bij wisselende niveaugroepen. Ze maken gebruik van het differentiatie-, verdiepings- en remediërmateriaal uit de onderwijsleerpakketten. Taalzwakke leerlingen mogen hulpkarten gebruiken. Sterke leerlingen kunnen extra uitdaging krijgen voor Nederlands. Sommige onderwijzers geven aan dat ze zelfstandige werkvormen benutten om differentiatie- en remediëringsactiviteiten te organiseren in de klas. De meesten maken niet systematisch foutenanalyses waardoor ze kansen missen om efficiënt en gericht te ondersteunen of bij te sturen.

Door de kleinschaligheid werken de zorgcoaches voornamelijk op school- en leerkrachtniveau. De onderwijzers geven aan dat ze steeds bij de zorgcoaches terecht kunnen voor advies of voor ondersteuning in het zoeken naar geschikt materiaal. Op kindniveau bieden de zorgcoaches vooral vraaggestuurd ondersteuning. Voor Nederlands maken de klasleerkrachten sporadisch van deze mogelijkheid gebruik. Ze doen meestal een beroep op een zorgcoach om leerlingen met specifieke noden te ondersteunen bij evaluatiemomenten.

Meerdere leerlingen krijgen redelijke aanpassingen. Enkel bewandelen een eigen leertraject met een doorgedreven vorm van curriculumdifferentiatie. Het schoolteam heeft moeite om de principes van handelingsgericht werken toe te passen. Een aantal leerlingen is onvoldoende gebaat bij de momentane hulpverlening en heeft nood aan een meer planmatig uitgestippeld zorgtraject dat geregeld wordt geëvalueerd. In sommige klassen zitten in verhouding veel leerlingen met hardnekkige taalproblemen. Het schoolteam heeft niet altijd een antwoord op hun zorgvragen, waardoor het een aanzienlijk aantal leerlingen adviseert om externe deskundigen in te schakelen voor langdurige ondersteuning.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i>	Vormingsinitiatieven zijn de laatste jaren weinig gericht op aspecten van Nederlands of taalontwikkeling. Mede daardoor mist ook het team van de lagere afdeling inzicht in de principes van het leerplan en een gedragen visie op kwaliteitsvol hedendaags taalvaardigheidsonderwijs.
Kwaliteitszorg	De directeur analyseerde de resultaten op externe koepelgebonden toetsen en op het leerlingvolgsysteem om trends op schoolniveau op te sporen. Er zijn soms grote verschillen in de resultaten van verschillende leerlingencohortes. Over de jaren heen is er voor de meeste getoetste vaardigheden sprake van een positieve trend. Voor luisteren komen de resultaten minder tegemoet aan de verwachtingen. Het schoolteam heeft voor dit schooljaar in haar prioriteitenplan een pedagogische studiedag gereserveerd om op zoek te gaan naar verklaringen voor de resultaten en naar mogelijke verbeteracties. Tevens staat de uitwerking van een taalbeleid op het programma. De weinig efficiënte wijze waarop leerlingen in de meeste klassen hun dictee moeten verbeteren, illustreert dat een taalbeleid nodig is.
Inbreuk(en) op regelgeving	De school moet een verplichte taalscreening uitvoeren bij elke leerling die voor het eerst in het gewoon lager onderwijs instroomt (decreet basisonderwijs – art. 11ter en omzendbrief BaO/2014/1).

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor muzische vorming in voldoende mate. Vanuit een eigen muzische visie voorzien ze in een breed aanbod waarin leerlingen stimulansen krijgen tot creativiteit en zelfexpressie. In het muzisch rapport trekken de onderwijzers de kaart van zelfevaluatie door de leerlingen. Met het specifiek leerlingvolgsysteem voor muzische vorming volgt het schoolteam de evolutie doorheen de basisschool voor elk muzisch domein.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Om het onderwijsaanbod voor dit leergebied vorm te geven, laten de onderwijzers zich onder meer inspireren door een variatie aan bronnen zoals diverse onderwijsleerpakketten, het internet, nascholingen en eigen ervaring. Het aanbod is weinig doelgericht aangezien de onderwijzers in eerste instantie muzische activiteiten selecteren en pas in een tweede fase een koppeling maken met eindtermen of leerplandoelen. Ondanks de leerplanstudies in het verleden blijven meerdere onderwijzers moeite hebben met de interpretatie van de leerplandoelen en de specifieke begrippen in de deelleerplannen.
---	--

De meeste onderwijzers beschikken niet over een jaarplan, maar wel over een aantal muzische activiteiten, technieken of liederen die ze jaarlijks aanreiken. Daarnaast voorzien ze ruimte voor nieuwe opdrachten of om in te spelen op de interesses, vragen of voorstellen van hun leerlingen.

De onderwijzers leveren heel wat inspanningen om een breder en evenwichtiger onderwijsaanbod te bewerkstelligen. De muzometer, de activiteitenmeter en de samenwerking met de academie dragen bij tot meer variatie in de activiteiten, expressievormen en technieken. Uit de gesprekken blijkt dat de onderwijzers zich bewust geworden zijn van de eenzijdigheid van hun vroegere aanbod waarin een te sterke klemtoon lag op het domein beeldopvoeding. Door de muzometer plannen ze nu vaker activiteiten voor de domeinen muzikale opvoeding, dramatisch spel, bewegingsexpressie en muzisch taalgebruik. De activiteitenmeter zorgt voor meer variatie in expressievormen en technieken binnen de domeinen. De onderwijzers beseffen dat het evenwicht tussen de domeinen zowel op klasniveau als op schoolniveau een aandachtspunt blijft. Een analyse van de planningsdocumenten wijst uit dat in elke klas het accent op beeldopvoeding blijft liggen, terwijl op schoolniveau bewegingsexpressie en muzisch taalgebruik beduidend minder frequent geprogrammeerd worden. In de meeste planningen zijn zelden doelgerichte activiteiten voor mediaopvoeding te vinden. Slechts in enkele klassen krijgen de leerlingen stimulansen om creatief om te gaan met media. De nieuwe mediacoach kreeg onder meer de opdracht om een leerlijn voor mediaopvoeding op te bouwen vanuit een inventaris van het aanbod.

Ook voor de overige domeinen mist het team van de lagere afdeling leerlijnen of afspraken die continuïteit en gradatie in het aanbod garanderen. Het gebruik van de trajectmap om de verticale samenhang te bevorderen, is inmiddels verwaterd. De onderwijzers hebben vooral via informele contacten of het beeldend werk van de leerlingen een partieel zicht op het aanbod voor muzische vorming in de andere klassen. Ze hebben al meerdere systemen uitgeprobeerd maar blijven zoekende naar een werkbare en doelgerichte manier om de volledigheid en graduele opbouw van het aanbod te bewaken. Door de overschakeling naar een elektronische agenda waarin de onderwijzers de leerplandoelen per activiteit noteren, is het mogelijk om de volledigheid ten opzichte van het leerplan na te gaan. De onderwijzers geven aan dat ze de muzometer, de activiteitenmeter en de elektronische doelenrapportage gebruiken om het aanbod voor hun leeftijdsgroep bij te sturen. Op schoolniveau zijn evenwel meer richtlijnen nodig om tot een kwaliteitsvolle doelenselectie en –bewaking te komen. Momenteel zijn er op dat vlak verschillen tussen de onderwijzers. Ze zien het als een opdracht voor de toekomst om op schoolniveau eventuele overlappingsen, breuklijnen of hiaten in kaart te brengen.

Alle onderwijzers slaan intentioneel bruggen tussen muzische vorming en andere leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's. Soms spreken ze diverse muzische vaardigheden en attitudes aan door meerdere muzische domeinen te integreren binnen eenzelfde activiteit. De muzische vormers van de academie vervullen daarin een voorbeeldfunctie. De horizontale samenhang zorgt ervoor dat leerlingen in diverse contexten impulsen krijgen om impressies uit verschillende domeinen, leergebieden of situaties muzisch te vertalen.

Tijdens de geobserveerde lessen boden de onderwijzers aansprekende activiteiten aan die aanzetten tot exploreren of experimenteren met muzische expressievormen. Bovendien wakkeren ze de creativiteit en de persoonlijke expressie aan. Uit de observaties en het leerlingenwerk blijkt dat leerlingen ruimte krijgen voor originaliteit en authenticiteit. Schoolafspraken en de muzometer zetten de onderwijzers aan om bij elke muzische activiteit te beschouwen en te creëren. De mate waarin ze daarin slagen is leerkracht- en domeinafhankelijk. Sommigen vinden het niet evident om voldoende te beschouwen. Tijdens de geobserveerde lessen stelden meerdere onderwijzers geen muzisch doel voorop bij de aanvang. Sommigen lieten tijdens of na afloop van de les kansen onbenut om de leerlingen kritisch te laten reflecteren op de lesdoelen, het eigen muzisch proces of product of dat van hun klasgenoten. Ook de mate waarin ze hun leerlingen uitdagen om probleemoplossende vaardigheden te ontwikkelen tijdens het muzisch proces is wisselend. Een aantal onderwijzers bakent de opdracht sterk af, waarschuwt zelf vooraf voor mogelijke problemen of valkuilen, of reikt te snel zelf oplossingen aan voor muzische problemen. Anderen bieden wel open opdrachten aan.

De onderwijzers hanteren tijdens de muzische activiteiten overwegend een stimulerende begeleidingsstijl. Met diverse werk- en groeperingsvormen stimuleren ze actief leren, samenwerking en zelfsturing. Ze hebben aandacht voor sociale vaardigheden en vragen respect en openheid voor elkaars ideeën of creaties. De sterke betrokkenheid van de leerlingen was een goede graadmeter voor de kwaliteit van een aantal bijgewoonde lessen.

Onder meer voorstellingen in het cultureel centrum, creanamiddagen, of activiteiten in samenwerking met kunstenaars, muzikanten, (groot)ouders, of socio-culturele organisaties vormen een verrijking voor het muzisch aanbod. Ze geven leerlingen de kans om te proeven en genieten van kunst en cultuur. De creanamiddagen bieden leerlingen de gelegenheid om volgens eigen interesse te kiezen uit muzische activiteiten of om meerdere talenten aan te boren.

Materieel beheer Infrastructuur Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	Het schoolteam stelde een aantal muzische koffers samen. Het assortiment aan materialen en instrumenten maakt de realisatie van de leerplandoelen binnen de meeste domeinen van het leergebied mogelijk. De mate waarin onderwijzers hun leerlingen laten experimenteren met de beschikbare leermiddelen is afhankelijk van hun persoonlijke muzische competenties. Daardoor krijgen de leerlingen doorheen hun loopbaan in de lagere afdeling globaal minder kansen om klank- dan ritme-instrumenten te hanteren.
	De ontoereikende ICT-infrastructuur en het gebrek aan kindvriendelijke toestellen om foto's te nemen of te filmen vormt een rem op de mediaopvoeding en beperkt de mogelijkheden van leerlingen om creatief aan de slag te gaan met media. De onderwijzers geven aan dat ze een digitaal bord missen als input voor muzische impressies. De aankoop van beamers staat op de planning.
	Door hun aankleding ademen de meeste lokalen, gangen en de speelplaats een muzische sfeer. Maandelijks is een klas verantwoordelijk voor de aankleding van de muzische muur.
Evaluatie Evaluatiepraktijk Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i>	Met de invoering van het muzisch rapport heeft het team van de lagere afdeling een belangrijke stap gezet om de evaluatie- en rapporteringspraktijk sterker af te stemmen op de krachtlijnen van het leerplan. De onderwijzers trekken daarbij de kaart van zelfevaluatie door de leerling, die het uitgangspunt vormt voor de rapportering. Het team baseert zich daarvoor op sjablonen met richtvragen per graad die afkomstig zijn van de pedagogische begeleiding. Enkele richtvragen stimuleren leerlingen om procesgericht te evalueren. Enkel bij de oudste leerlingen is er sprake van doelgerichte evaluatie. Uit een analyse van de rapporten blijkt dat meerdere leerlingen meer begeleiding nodig hebben om tot een kwaliteitsvolle zelfevaluatie te komen.
	Conform een schoolafpraak evalueren de leerlingen twee muzische activiteiten per rapport. Met uitzondering van media was er in het herfstrapport op schoolniveau een evenwichtige spreiding in de evaluatie van de verschillende domeinen.
	Het team is zich ervan bewust dat de evaluatie van muzische vorming een werkpunt is. De kwaliteit van de proces- en productevaluatie door de onderwijzers is wisselend. Dat blijkt uit de rapporten, de gesprekken en de geobserveerde lessen. Meerdere onderwijzers gaan formele evaluatie en rapportering over muzische vorming uit de weg. Enkel in de eerste graad bevat het rapport ook ruimte voor een beoordeling of toelichting door de klasleerkracht.
	Met diverse toonmomenten krijgen leerlingen de mogelijkheid om aan andere leerlingen of een breder publiek te laten zien wat ze op muzisch vlak in hun mars hebben.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Hoewel het digitale leerlingendossier heel wat mogelijkheden bevat om in te zoomen op de muzische ontwikkeling en op eventuele talenten van de leerling, laten de onderwijzers op dat vlak meerdere kansen liggen. Zowel bij de klasoverdrachten als in de checklist voor de pre-MDO's nemen de meesten eerder uitzonderlijk informatie op in verband met muzische vorming. Net als de kleuterafdeling is ook het team van de lagere afdeling vorig schooljaar gestart met het leerlingvolgsysteem voor muzische vorming. De toekomst moet uitwijzen of en hoe de teamleden de informatie in dit volgsysteem zullen inzetten in hun aanbod of in de leerbegeleiding.

De onderwijzers streven naar een veilig en geborgen klasklimaat waarin de leerlingen tot expressie kunnen komen. De leerlingen geven aan dat ze zich goed voelen in de klas. Binnen muzische activiteiten is differentiatie minder ingeburgerd. Occasioneel laten de onderwijzers leerlingen zelf hun expressievorm of vormgevingsmateriaal kiezen. Leerlingen krijgen de kans om elkaar te inspireren, te helpen en van elkaar te leren. De onderwijzers hebben aandacht voor leerlingen met motorische problemen of leerlingen die zich minder durven tonen tijdens muzische activiteiten. Indien nodig bieden ze extra stimulansen of ondersteuning.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het is stilaan een traditie in deze school dat jaarlijks meerdere onderwijzers zich professionaliseren voor muzische vorming via een intensieve samenwerking met docenten van een academie. Terwijl de onderwijzer een basis- of vervolgcursus volgt aan de academie, neemt een muzische vormer de klasgroep over. Deze intensieve vorm van wissellieren draagt bij tot de ontwikkeling en verbreding van de muzische competenties van de onderwijzers. Tevens zorgt deze vorming voor een beter inzicht in de eindtermen, in creatieve processen en de muzische grondhouding. De onderwijzers maken kennis met nieuwe technieken binnen de muzische domeinen die ze toepassen in hun lessen. Deze vormingen hebben hun effect op de klaspraktijk niet gemist.

Meerdere personeelsvergaderingen en pedagogische studiedagen stonden de voorbije jaren in het teken van muzische vorming. Daarbij stond het schoolteam meermaals stil bij de krachtlijnen van het leerplan. Daarnaast bracht de directeur vanuit een individuele nascholing een aantal materialen van de pedagogische begeleiding mee die ondersteuning bieden bij de implementatie van de leerplannen.

De specifieke muzische competenties van individuele leraren worden vooral ingezet tijdens de creanamiddagen of ter gelegenheid van vieringen.

Kwaliteitszorg Onder meer als gevolg van de aanbeveling in de vorige doorlichting zijn muzische vorming en mediaopvoeding inmiddels vaste prioriteiten geworden in de langetermijnplanning van het schoolteam. Dat resulteerde al in diverse acties om het aanbod te bij te sturen.

Enkele jaren geleden ontwikkelde het schoolteam samen een eigen muzische visie. Ook de uitwerking van leerlijnen per domein stond op het programma. Doordat meerdere teamleden blijven worstelen met de interpretatie van de deelleerplannen is de ontwikkeling van deze leerlijnen tijdelijk opgeschort in afwachting van de aangekondigde leerplanvernieuwingen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat stelselmatig de situatie op vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. De directeur en twee preventieadviseurs voeren een actief beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze verbeteren systematisch de infrastructuur. Als antwoord op de sterk toegenomen leerlingenpopulatie, bouwde de school in 2013 een verdieping met twee klaslokalen bij op het gebouw van de lagere afdeling. Er zijn plannen om op langere termijn het prefabgebouw van de kleuterafdeling te moderniseren. De lokalen van deze afdeling zijn erg beperkt in oppervlakte en bieden weinig bewegingsruimte voor de kleuters. Tevens hebben de kleuteronderwijzers weinig opbergruimte. Voor het slapen van de jongste kleuters is geen aparte ruimte beschikbaar. De lokalen voldoen wel aan de globale veiligheidseisen. In de lagere afdeling zijn de klaslokalen voldoende ruim. De polyvalente zaal van het cultureel centrum is niet ideaal voor de lessen lichamelijke opvoeding. De school compenseert dit enigszins door gebruik te maken van het achterliggende terrein en door met de oudste leerlingen naar de sporthal te fietsen. Ook voor de jongere leerlingen is het nodig om geregeld te sporten en te dansen in een beter uitgeruste ruimte met aangepaste bevloering.

De school voert systematisch interne controles uit en laat de nodige externe controles uitvoeren. Ze beschikt over alle wettelijk verplichte keuringsverslagen en geeft gevolg aan adviezen van externe deskundigen. Ze neemt voldoende initiatieven om de veiligheid van personeel en leerlingen te waarborgen. Onder meer tijdens de personeelsvergaderingen betreft de school het personeel bij het beleid op het vlak van veiligheid, gezondheid en hygiëne. De sanitaire installaties voldoen aan de hygiënische eisen en de wettelijke bepalingen.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne omwille van de systematiek waarmee ze tekorten opspoot en verhelpt.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid Het schoolteam heeft geen specifieke visie op professionalisering. Met haar engagementen in de schoolvisie en de zorgvisie onderstreept het schoolteam het belang van geregelde professionalisering op basis van interne en externe expertise. Het nascholingsplan bestaat uit een summiere oplijsting van gezamenlijke en individuele vormingen. Teamgerichte vormingen zijn afgestemd op de schoolprioriteiten. De directeur vraagt om ook individuele nascholingsinitiatieven bij voorkeur te laten aansluiten bij deze prioriteiten. Sterk uitgewerkte prioriteiten- en actieplannen dragen bij tot de doelgerichtheid en planmatigheid van de deskundigheidsbevordering. Daarnaast geeft de directeur vanuit functioneringsgesprekken soms gerichte aanzetten tot professionalisering in aansluiting bij individuele behoeften en interesses of bij de noden van de eigen klaspraktijk. Verder expliciteert de directeur weinig criteria of formele verwachtingen naar frequentie.

Ondersteuning Op het vlak van deskundigheidsbevordering speelt de directeur een faciliterende rol. Ze staat in voor de organisatie van de teamgerichte vormingen en informeert de teamleden over het beschikbare nascholingsaanbod. De teamleden ervaren weinig hinderpalen voor de participatie aan nascholingen tijdens de schooluren. De directeur organiseert geen afzonderlijke behoeftebevraging bij de teamleden, maar krijgt vanuit klas- of flitsbezoeken, functionerings- en informele gesprekken een zicht op hun competenties, noden en interesses.

Voor individuele vormingen tekenen de teamleden vaak in op de vormingen die de koepel eigen pedagogische begeleiding organiseert. Ook voor teamgerichte nascholing of ondersteuning doet het schoolteam geregeld een beroep op experts die verbonden zijn aan de pedagogische begeleidingsdienst of de nascholingsdienst van de eigen koepel. Occasioneel schakelt het schoolteam andere externe deskundigen in om de horizon te verbreden.

Naast de pedagogische studiedagen benut het schoolteam de personeelsvergaderingen voor de organisatie van gezamenlijke vormingen of om samen prioriteiten uit te werken. De teamleden waarderen dat personeelsvergaderingen geregeld worden opgesplitst per onderwijsniveau zodat ze samen inhouden kunnen uitdiepen of uitwerken die specifiek zijn voor het kleuter- of lager onderwijs.

De uitwisseling van informatie en inzichten uit gevolgde individuele vormingen verloopt vaak informeel. Daarnaast hebben teamleden de mogelijkheid om meer formeel op een personeelsvergadering kort verslag uit te brengen. Teamgerichte vormingen spruiten soms voort uit individuele vormingsinitiatieven. De directeur verzorgt geregeld zelf gezamenlijke vormingen waarin ze informatie uit eigen nascholingen toelicht. Sinds vorig schooljaar werden een beperkt aantal kernteams opgericht. Op basis van specifieke vormingstrajecten ondersteunen deze kernteams de directeur bij de introductie van wezenlijke vernieuwingen zoals het STEM-concept (Science, Technology, Engineering and Mathematics) en het nieuwe leerplankader. De kernteams krijgen een voortrekkersfunctie in de multiplicatie van verworven inzichten uit de gevolgde nascholingen.

Het schoolteam benut de kansen om school- en niveau-overstijgend te leren en ervaringen uit te wisselen. Opmerkelijk is de jarenlange en intensieve samenwerking met een academie in het kader van wisselleraars. Het team neemt tevens deel aan vormings- en overlegmomenten van de scholengemeenschap. Ook de hospiteerbeurten in andere scholen boden de kans om over het muurtje te kijken. Schoolintern hospiteren heeft tot nu toe geen ingang gevonden.

Vanuit de open schoolcultuur gaan teamleden informeel bij elkaar te rade of wisselen ze ervaringen en materiaal uit. Toch zijn er op schoolniveau nog mogelijkheden om de aanwezige interne expertise beter te verspreiden en te verzilveren.

Doeltreffendheid Het schoolteam brengt de effecten van het professionaliseringsbeleid en van diverse vormingsinitiatieven niet systematisch in kaart. Er zijn wel een aantal aanzetten die een kijk bieden op de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering. Zo wordt de kwaliteit of relevantie van gevolgde vormingen besproken tijdens informeel overleg, op personeelsvergaderingen of in een functioneringsgesprek. Ook bij de jaarlijkse schoolzelfevaluatie in functie van de prioriteiten komen de eraan gekoppelde vormingen soms ter sprake. Daarenboven geven de zorgvisie en de bijhorende actieplannen aanleiding tot reflectie over de sterktes en de werkpunten over de aandachtspunten 'professionalisering' en 'collegiaal overleg'.

De implementatie van verworven inzichten uit nascholingen wordt niet stelselmatig onderzocht en geëvalueerd. De directeur vertrouwt erop dat inzichten uit vormingen of afspraken over een schoolprioriteit daadwerkelijk hun weg vinden de klaspraktijk. Ze neemt wel een aantal initiatieven om de toepassing ervan te stimuleren, te ondersteunen of op te volgen.

Ontwikkeling De engagementen in de nieuwe school- en zorgvisie illustreren de professionaliseringsbereidheid van het schoolteam en de actieve betrokkenheid bij de schoolontwikkeling. De verdere concretisering van deze visies in een langetermijnplanning met werkpunten in verband met professionalisering maakt deel uit van de prioriteiten voor het huidige en volgende schooljaar.

De vernieuwingsgezindheid van het schoolteam blijkt tevens uit de ambitieuze prioriteitenplannen. Bij de selectie van de prioriteiten speelt het schoolteam zowel in op verwachtingen van buitenaf als op schoolinterne noden. Ondanks verschillende vormingsinitiatieven blijft het team moeilijkheden ondervinden met de interpretatie van de leerplannen. Illustratief is het feit dat het schoolteam er nog steeds niet in geslaagd is om leerlijnen voor muzische vorming te ontwikkelen. Het schoolteam beseft dat dit een rem vormt op de verdere schoolontwikkeling. Daarom greep het met beide handen de opportuniteit aan om als pilootschool nauw betrokken te worden bij het nieuwe leerplankader.

4.2 Rapporteringspraktijk

Doelgerichtheid Uit documentanalyse en de gesprekken blijkt dat het schoolteam evolueert naar een meer doordachte visie en een brede rapporteringspraktijk. In de schoolvisie geeft het schoolteam onder meer aan dat het wil investeren in de harmonische persoonlijkheidsontwikkeling rekening houdend met de talenten en beperkingen van elk kind. Tevens wil het team de individuele vorderingen regelmatig in kaart brengen, de zelfreflectie bij de leerlingen stimuleren en de ouders permanent bij het leerproces betrekken. Met het schoolreglement communiceert het schoolteam over de schoolvisie. Onder meer via informatieavonden, oudercontacten en de begeleidende teksten bij het rapport informeren de teamleden de ouders over de functies en de inhoud van de rapportering. Ze wijzen tevens op het belang van feedback van ouders en leerlingen. Het schoolteam neemt diverse initiatieven om deze visie waar te maken in de concrete evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Ondersteuning Vanuit een open school- en communicatiecultuur hecht het team veel belang aan het laagdrempelig karakter van de school en een goede communicatie met de ouders. Het schoolteam zorgt voor formele en informele communicatie- en informatiekkanalen. Met een informatieavond, de schoolwebsite, het digitale schoolplatform, het schoolkrantje, het heen-en-weerschriftje of de klasagenda krijgen ouders zicht op het schoolleven en de klaswerking. Ook de klasblogs bieden ouders een inkijk in klasthema's of activiteiten. De themabrieven bezorgen de ouders aanknopingspunten om met hun kleuter in gesprek te gaan over gebeurtenissen en activiteiten. Meegegeven kleuter- en leerlingenwerk, toetsen, een kleuterrapport en de rapporten in de lagere afdeling informeren de ouders over de prestaties van hun kind.

Het schoolteam communiceert met interne en externe betrokkenen over de evaluatiegegevens en de ontwikkeling van de kinderen. Dit gebeurt tijdens informele overlegmomenten of meer structureel tijdens de overgangsgesprekken, het maandelijks zorgoverleg, de (pre-)MDO's, de kindgesprekken en de oudercontacten. Het elektronisch leerlingendossier ondersteunt de interne en externe rapportering. Deze dossiers bevatten richtsnoeren om intern overleg voor te bereiden en te stroomlijnen. Er zijn interindividuele verschillen in de mate waarin de leerkrachten het leerlingendossier aanvullen met relevante informatie. Recent heeft het team van de lagere afdeling de leerlingenrapporten geïntegreerd in het elektronisch leerlingendossier. Voor het genereren van de rapporten maakt het team sinds kort gebruik van de software die bij het digitaal schoolplatform hoort. Dat leidt momenteel tot een aantal kinderziektes die een impact hebben op de inhoud en de vormgeving van het rapport.

Met het oog op de overstap en de informatiedoorstroming naar de secundaire school, krijgt elke afstuderende leerling een 'BaSO-fiche'. Deze fiche is ontwikkeld binnen de scholengemeenschap en bevat relevante informatie over achtergrondkenmerken, schoolloopbaan, sterke kanten, interesses en eventuele specifieke ondersteuningsbehoeften.

De drie oudercontacten zijn de belangrijkste rapporteringsvorm in de kleuterafdeling. Tijdens het oudercontact aan het einde van het schooljaar krijgt elke kleuter een kleuterrapport. Dit visueel voorgestelde rapport schetst een breed beeld van de persoonlijkheidsontwikkeling en geeft vooral de talenten en positief geformuleerde groeipunten van iedere kleuter aan. De indeling ervan komt deels overeen met het koepel eigen referentiekader dat de kleuteronderwijzers hanteren. De kleuteronderwijzers bouwen dit rapport op aan de hand van hun observaties in de loop van het schooljaar. De meesten hanteren het kleuterrapport als leidraad voor het oudercontact in het voorjaar.

In de lagere afdeling krijgen de leerlingen vier rapporten. Twee ervan zijn gekoppeld aan een oudercontact waar ouders mondelinge toelichting krijgen en informatie kunnen geven. Het rapport van de lagere afdeling bestaat uit verscheidene delen: een cijferrapport, een muzisch rapport, een bewegingsrapport en een leefrapport.

Het cijferrapport rapporteert over de leergebieden Nederlands, Frans, wiskunde en wereldoriëntatie. Voor Nederlands en wiskunde krijgen de leerlingen aparte cijfers per domein. Voor Frans maken de leerkrachten een onderscheid tussen 'dagelijks werk' en 'toetsen'. Elke score staat op 10 en geeft meestal de score op één toets weer. Soms is deze score een gemiddelde van meerdere toetsen. De onderwijzers sluiten het rapport meestal af met een globale, positief geformuleerde verbale feedback. Bij de specifieke rapportcijfers per leergebied of op de toetsen geven ze weinig concrete verbale feedback of toelichting. Nochtans onderstreept het team in de begeleidende brief het belang van aanmoedigende feedback, opmerkingen en tips van de leerkracht. Op dat vlak nemen niet alle onderwijzers voldoende initiatief.

De cijferrapporten worden aangevuld met aparte rapporten voor lichamelijke opvoeding en muzische vorming. Het bewegingsrapport van de bijzondere leermeester is ingedeeld in twee rubrieken: ‘motorische competenties’ en ‘gezonde en veilige levensstijl’. Beide aspecten krijgen een kwalitatieve beoordeling op een waarderingsschaal.

Het rapport voor muzische vorming is per graad verschillend. In elke graad bevat het rapport per periode in principe informatie over minstens twee activiteiten die elk tot een verschillend muzisch domein behoren. Enkel in de derde graad wordt ook het hoofddoel van de activiteit beschreven. Het muzisch rapport bestaat in hoofdzaak uit feedback van de leerlingen zelf over wat ze van de activiteit vonden, en wat goed ging of beter kon. Zelf geven de onderwijzers weinig of geen product- of procesgerichte feedback.

Twee keer per schooljaar krijgen de leerlingen een leefrapport. Dit rapport bestaat uit een deel ‘leren leren-werkhouding’ en een deel ‘sociale vaardigheden-leefhouding’. Voor deze rapporten voorziet het schoolteam bijkomende duiding in een begeleidende tekst. Het schoolteam licht daarbij zijn werking voor deze leergebiedoverschrijdende thema’s toe door te verwijzen naar de gehanteerde aanpakstrategie voor leren leren en de gebruikte methodiek om de verschillende relatiewijzen te ontwikkelen. In dit leefrapport schrijven de onderwijzers een verbale evaluatie met het accent op een positieve, ontwikkelingsgerichte toonzetting. De relatie met de concrete leergebiedoverschrijdende eindtermen maakt de school niet expliciet, al zijn er wel aspecten van eindtermen uit af te leiden. Het schoolteam onderstreept het belang van deze leefrapporten door er een oudercontact aan te koppelen. In een aantal klassen organiseren de onderwijzers tevens kindgesprekken voorafgaand aan het leefrapport.

De kindgesprekken in kleuter- en lagere afdeling zijn een voorbeeld van goede praktijk. Ze stimuleren de zelfreflectie van de leerling. Daarnaast biedt het leerlingenrapport van de lagere afdeling meerdere stimulansen tot zelfevaluatie. Naast de zelfreflectie in het muzisch rapport krijgt de leerling elke rapportperiode de kans om zijn mening over zijn rapport weer te geven in de daartoe voorziene ruimte. Ook de ouders worden aangemoedigd om feedback te schrijven op het rapport.

Het team van de lagere afdeling slaagt er niet helemaal in om de verschillende facetten van de persoonlijkheidsontwikkeling evenwichtig en volledig in kaart te brengen. Informatie over de beheersing van de ICT-eindtermen en de eindtermen van het domein media uit het leergebied muzische vorming ontbreekt op het rapport. Binnen meerdere leergebieden worden bepaalde domeinen of vormingscomponenten onderbelicht. Zo bevat het bewegingsrapport geen evaluatie voor het domein zelfconcept, en is de aandacht voor gezonde en veilige levensstijl en voor sociaal functioneren beperkt. Voor wereldoriëntatie hebben de rapportcijfers weinig informatieve waarde. Bovendien geven deze cijfers enkel de prestaties op schriftelijke toetsen weer, waardoor er zelden over praktische of technische vaardigheden gerapporteerd wordt.

Door dit onevenwicht in de rapportering is ook de afstemming op de krachtlijnen van eindtermen en leerplan niet optimaal. De onderwijzers rapporteren voor Nederlands bijvoorbeeld frequenter over cognitief-technische aspecten zoals spelling en taalbeschouwing, terwijl ze de productieve vaardigheden amper evalueren. Voor Frans geeft het rapport geen informatie over de verschillende vaardigheden. Vocabulaire of grammaire krijgen wel een specifieke quoterings. Nochtans vragen de eindtermen en het leerplan om interactie en communicatie centraal te plaatsen.

Meerdere teamleden hebben het gevoel dat ze zich op glad ijs begeven bij de evaluatie en rapportering van minder meetbare aspecten zoals praktische, technische, muzisch-creatieve en communicatieve competenties. Het schoolteam heeft nood aan duidelijke observatie- en evaluatiecriteria als houvast. De onderwijzers hebben het moeilijk om vanuit vooropgestelde doelen een beoordeling te formuleren. Daardoor vermijden sommigen om over bepaalde competenties of talenten te rapporteren.

Om te vermijden dat leerlingen meer vergeleken worden met anderen, heeft het team van de lagere afdeling een aantal jaren geleden besloten om geen procenten of statistische referentiematen meer op te nemen in het rapport. Het team moedigt ouders aan om met hun kind onderzoeken welke doelen al bereikt zijn en wat eventuele werkpunten zijn. Het rapport geeft echter niet weer wat de (minimale) verwachtingen zijn. Daardoor kunnen leerlingen en hun ouders niet nagaan in welke mate ze de vooropgestelde (minimum)doelen behalen en of ze daarin voldoende vooruitgang boeken.

Tegen het advies van de onderwijskoepel in bevat het eindrapport van de zesdeklassers de resultaten op de centrale eindtoetsen. Deze resultaten worden tevens mee in rekening gebracht bij de beslissing over de toekenning van het getuigschrift. Het team gaat voorbij aan het feit dat deze eindtoetsen niet bedoeld zijn voor evaluatie op leerlingenniveau en dat de moeilijkheidsgraad van deze toetsen jaarlijks wijzigt. Ouders en leerlingen missen criteria of normen om de cijfers op deze toetsen correct te interpreteren.

Doeltreffendheid Het schoolteam heeft tot nu toe geen formele evaluatie van de rapporteringspraktijk georganiseerd. De teamleden hebben wel per aandachtspunt van de zorgvisie in kaart gebracht welke acties goed lopen en welke werkpunten er zijn. In het aandachtspunt over goede communicatie over de kinderen kwamen ook aspecten van de rapporteringspraktijk aan bod. Daaruit komen slechts enkele werkpunten of ondersteuningsvragen naar voor. Deze hebben vooral betrekking op de kindgesprekken en de oudercontacten.

Het schoolteam heeft weinig zicht op de tevredenheid van leerlingen en ouders over de rapporteringspraktijk. In de recente tevredenheidsbevraging bij de ouders is de inhoud en kwaliteit van de rapportering niet expliciet als onderwerp opgenomen. Onrechtstreeks blijkt uit deze bevraging wel dat nagenoeg alle ouders vinden dat ze voldoende informatie krijgen over het reilen en zeilen in de klas. Ze geven tevens aan dat ze geregeld duidelijke informatie krijgen over de ontwikkeling van hun kind.

Ontwikkeling Door de digitalisering paste het team van de lagere afdeling zijn rapporteringspraktijk aan. Uit gesprekken en documentanalyse blijkt dat de verdere uitbouw van het digitaal gevormd rapport vooraf doorgesproken wordt met het schoolteam. De mediacoach ondersteunt haar collega's op technisch vlak. Het team is zich ervan bewust dat het huidige rapport nog niet op punt staat en dat zowel inhoudelijke als vormelijke bijstellingen nodig zijn.

Het schoolteam is vooral nog zoekende hoe ze hogere of productieve vaardigheden kan evalueren en rapporteren. Professionalisering over evalueren en rapporteren was tot op heden weinig aan de orde. Daardoor zijn de meeste leerkrachten weinig vertrouwd met actuele inzichten op breed evalueren en vinden alternatieve rapporteringsvormen minder ingang in de praktijk.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Op verzoek van het schoolbestuur nam de gedreven directeur ongeveer 5 jaar geleden de fakkel over. De directeur is erg begaan met de school- en zorgwerking en leidt de school met een grote bekommernis voor het welbevinden van alle participanten. Daarom investeert ze sterk in goede contacten en een open communicatie met alle geledingen. De directeur weet zich geruggesteund door alle teamleden. Zij stellen haar bereikbaarheid, waarderende en empathische houding, en luisterbereidheid erg op prijs.

De directeur pakt vernieuwingen en werkpunten voor de school aan. Ze motiveert en enthousiasmeert het schoolteam door te kiezen voor een collegiaal en coachend leiderschap waarbij de beleidslijnen samen worden uitgestippeld. Ze beschouwt beleidsvoering als een gedeelde verantwoordelijkheid waardoor 'samen school maken' voor dit team geen holle slagzin is. Door planmatig en gefaseerd te werken, tracht ze de draagkracht van het team te bewaken.

Onder meer door informele gesprekken, klas- en flitsbezoeken, functionerings- en evaluatiegesprekken, en door haar opdracht in de zorg houdt de directeur voeling met de klaswerking. De coaching van teamleden gebeurt vanuit een positieve ingesteldheid. Soms is een gerichtere ondersteuning en opvolging nodig om te vermijden dat initiatieven of afspraken verwateren.

De directeur neemt veel werk op haar schouders. Ze combineert het intern leiderschap met een opdracht als zorgcoach. Ze werkt intensief samen met de andere zorgcoach die tevens als klankbord voor de beleidsvoering fungeert. Stilaan bouwt de directeur een efficiënt ondersteunend netwerk uit. Naast de werkgroepen die instaan voor een aantal praktisch-organisatorische aspecten van het schoolleven, krijgen enkele teamleden en de kernteams op inhoudelijk vlak een voortrekkersrol.

Visieontwikkeling Een indrukwekkende prioriteitenplanning met werkpunten op korte en langere termijn stuurt de schoolontwikkeling doelmatig aan. De wijze waarop het schoolteam de prioriteiten vertaalt in actieplannen die zowel doelen als acties bevatten, is een voorbeeld van goede praktijk. Deze werkwijze bevordert de gezamenlijke doelgerichtheid.

Met het oog op de gelijkgerichtheid heeft het schoolteam de laatste jaren sterk ingezet op visieontwikkeling. Zo ontwikkelde het onder meer een eigen visie op een aantal leergebieden en leergebiedoverschrijdende thema's. Daarnaast heeft het schoolteam recent zowel het pedagogisch project als de zorgvisie grondig geactualiseerd met de ondersteuning van de pedagogische begeleiding. Deze gedragen visies vormen het fundament voor de schoolwerking. Om de krachtlijnen van deze visies levend te houden en om kapstokken te bieden die de vertaalslag naar de klas- en schoolpraktijk mogelijk maken, zijn verdere concretisering, werkpunten, actieplannen en langetermijnplannen nodig.

Besluitvorming Vanuit een geloof in de kracht van bottom-up initiatieven stimuleert de directeur de teamleden om constructief mee te denken en samen te beslissen. Om een breed draagvlak te creëren worden beslissingen zo veel mogelijk in gezamenlijk overleg en consensus genomen. Waar nodig beschikt de directeur over de nodige beleids- en beslissingskracht om knopen door te hakken. Door dit participatief beleid ervaren de teamleden voldoende inspraak en betrokkenheid in de besluitvorming. De beperkte omvang van het team zorgt voor een uitgebreide informele overlegcultuur. Daarnaast zijn er voldoende formele overlegvormen en -momenten voorzien.

De directeur staat open voor constructieve voorstellen van de verschillende participanten. Ze maakt occasioneel gebruik van gerichte bevestigingen of tevredenheidsonderzoeken om hun mening te kennen. Door het ontbreken van een leerlingenraad mist het schoolteam kansen om de stem van leerlingen explicieter te consulteren en hen actiever te betrekken bij het beleid.

Kwaliteitszorg Diverse initiatieven tonen aan dat het schoolteam geregeld stilstaat bij de kwaliteit van de schoolwerking. Het schoolteam maakt sterkte-zwakteanalyses van de prioriteiten- en actieplannen en van de aandachtspunten in de nieuwe zorgvisie. Deze waardevolle vormen van zelfevaluatie kunnen aan kracht winnen door grondiger te evalueren in functie van de vooropgestelde doelen en door het effect van de acties te onderzoeken.

Om de kwaliteit en de effecten van het geboden onderwijs in kaart te brengen, verzamelt het schoolteam systematisch heel wat gegevens over de leeropbrengsten. Recent organiseerde het team tevredenheidsbevestigingen bij leerlingen en ouders. Opvallend zijn de inspanningen van de directeur om de leerlingenprestaties op genormeerde toetsen te analyseren en daarbij zelfs op zoek te gaan naar trends in de resultaten. De directeur geeft aan dat ze verdere professionalisering op het vlak van statistiek zoekt om doorgedreven trendanalyses uit te voeren. De analyses van de leeropbrengsten spitsen zich toe op de lagere afdeling. De beschikbare evaluatiegegevens over de kleuters en de resultaten in het eerste leerjaar worden weinig benut en geanalyseerd om een zicht te krijgen op het rendement van het kleuteronderwijs.

Zowel de sterkte-zwakteanalyses als de analyses van de leerlingenprestaties resulteren in prioritaire actiepunten en concrete bijsturingen. Zo ondernam het schoolteam acties om het onderwijsaanbod voor het leergebied wiskunde te verbeteren naar aanleiding van wisselende of tegenvallende resultaten.

Talenbeleid Het schoolteam beseft dat de uitbouw van een talenbeleid noodzakelijk is en heeft dit als prioriteit opgenomen in haar actieplannen. Vanuit de context van de school detecteert het schoolteam op een summiere wijze de talige noden van de leerlingen. Bij de instap naar het lager onderwijs neemt zij de verplichte taalscreening enkel af bij leerlingen die met hun ouders een vreemde taal spreken. De klasleerkrachten zorgen voor een klasklimaat, een vlot klasmanagement en een klasinrichting waarin leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Vooral door het gebruik van gedifferentieerde teksten en opdrachten binnen het leergebied Nederlands bieden ze taken aan die zowel de zwakkere als de sterke leerlingen voldoende kansen geven om op talig vlak te ontwikkelen. Daarenboven hanteren ze in de verschillende leergebieden (coöperatieve) werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen.

Het schoolteam organiseert taalinitiatie Frans vanaf de kleuterafdeling. Vooral in de tweede graad drijven de leerkrachten de frequentie ervan op. Het schoolteam heeft nog niet nagedacht hoe ze de leerlingen kan sensibiliseren om kennis te maken met andere vreemde talen. Het neemt diverse initiatieven om met de ouders op een heldere en verstaanbare wijze schriftelijk en mondeling te communiceren. Opvallend daarbij zijn de initiatieven in verband met kleuterparticipatie en de timing van de oudercontacten.

- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam kiest voor een geïntegreerd zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Er is een duidelijke visie over de wijze waarop het team zijn zorgbeleid vorm wil geven. Per krachtlijn uit de eigen zorgvisie inventariseerde het schoolteam een aantal mogelijke aandachtspunten voor elk onderwijsniveau. Een verdere concretisering van deze aandachtspunten in specifieke doelen en acties is gepland. Jaarlijks stelt het schoolteam wel een degelijk zorgactieplan op dat vooral heldere operationele doelen en acties op schoolniveau bevat. Deze doelen zijn weinig gebaseerd op een analyse van de noden van de leerlingen. Het schoolteam heeft de leerlingenkenmerken niet in kaart gebracht, maar heeft onder meer vanuit het intakegesprek en de huisbezoeken een beeld van de noden van de leerlingen. De zorgcoaches hebben een zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het schoolteam probeert zittenblijven te vermijden en zet acties op om de doorstroom te bevorderen.
- De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het schoolteam de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties op leraren- en schoolniveau sluiten aan op de vooropgestelde doelen. Op kindniveau kent de doelgerichte en planmatige aanpak een groeimarge. Het schoolteam neemt een aantal interessante initiatieven om de kleuterparticipatie te bevorderen. Meerdere initiatieven zijn gegroeid vanuit het Lokaal Overlegplatform in Aarschot waaraan de school kan participeren via de scholengemeenschap. Jaarlijks evalueert het schoolteam de zorgactieplannen. Deze evaluatie vormt de basis voor de selectie van nieuwe prioriteiten en acties. De evaluatie verloopt echter weinig doelgericht. Het schoolteam gaat onvoldoende de effecten van de zorgacties na.
- In zijn professionaliseringsbeleid heeft het schoolteam aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het neemt ook initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.
- Deliberatie** Het inspectieteam delibereert het tekort in de naleving van de regelgeving met betrekking tot de taalscreening bij leerlingen die starten in het lager onderwijs. Op basis van het beleidsvoerend vermogen en reeds geplande acties vertrouwt de inspectie erop dat het schoolteam het tekort autonoom kan bijsturen. De inspectie plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Vanuit de thematische aanpak krijgen de kleuters kansen tot muzische en talige zelfexpressie met de nodige aandacht voor elementaire gespreksconventies.
- Het sterk klasmanagement van de kleuteronderwijzers leidt tot zelfstandige kleuters die een hoge mate van zelfsturing en betrokkenheid aan de dag leggen.
- Het schoolteam neemt diverse initiatieven met het oog op de bevordering van het leesplezier.
- De onderwijzers zorgen voor een breder en gevarieerder aanbod voor muzische vorming met stimulansen voor creativiteit en persoonlijke expressie.
- De onderwijzers kiezen geregeld voor coöperatieve werkvormen en wisselende groeperingsvormen die (inter)actief (taal)leren en samenwerking bevorderen.
- Het sporenbeleid leidt in de lagere afdeling in toenemende mate tot differentiatie voor bepaalde aspecten van het leergebied Nederlands.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Gestoeld op de engagementen in de school- en zorgvisie en op de schoolprioriteiten verloopt de deskundigheidsbevordering planmatig en doelgericht.
- Met de teamgerichte en individuele vormingen speelt het professionaliseringsbeleid in op verwachtingen van buitenaf, schoolinterne noden en individuele interesses en behoeften van teamleden.
- In het kleuterrapport bieden de kleuteronderwijzers ontwikkelingsgerichte feedback over de verschillende aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling.
- De kindgesprekken en de impulsen tot zelfevaluatie op toetsen en in het rapport stimuleren de zelfreflectie en de actieve betrokkenheid van de leerlingen bij het evaluatie- en rapporteringsproces.
- De onderwijzers nemen een aantal initiatieven om tot een bredere rapportering te komen waarin leerlingen niet met elkaar vergeleken worden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur stelt zich open, empathisch en bereikbaar op en is sterk begaan met de schoolwerking en het welbevinden van alle participanten.
- De directeur kiest voor een collegiale en coachende leiderschapstijl die leidt tot participatieve besluitvorming en een team dat samen de verantwoordelijkheid opneemt voor de schoolwerking.
- Doordachte prioriteiten- en actieplannen en gezamenlijk ontwikkelde visies sturen de schoolontwikkeling doeltreffend aan.
- De collega-zorgcoach, enkele sleutelfiguren en de kernteams bieden in toenemende mate een ondersteunend netwerk voor de directeur.
- Jaarlijkse sterkte-zwakteanalyses bij de actieplannen, tevredenheidsbevragingen en grondige (trend)analyses van leerlingenprestaties vormen een goede voedingsbodem voor bijstellingen en vernieuwingsacties.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen afspraken maken over gradueel opgebouwde school- en instructietaal en functionele themataal.
- De kleuteronderwijzers kunnen de observatiepraktijk verbeteren door systematisch en gelijkgericht te observeren in functie van vooropgestelde dominante leerplandoelen en begrippen.
- Het schoolteam kan de doel- en leerplangerichtheid en het evenwicht voor de leergebieden in de focus verhogen en de volledigheid van het aanbod beter bewaken.
- Het schoolteam kan zorgen voor meer continuïteit en gradatie in het onderwijsaanbod voor muzische vorming, ook het beschouwen en het gebruik van media verdient meer expliciete aandacht in beide afdelingen.
- Het schoolteam kan de leerbegeleiding voor Nederlands optimaliseren door zich te professionaliseren op het vlak van actueel taalvaardigheidsonderwijs en door planmatige zorgtrajecten uit te werken als antwoord op de zorgvraag van anderstalige of taalzwakke kleuters en leerlingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan de aanwezige interne expertise gerichter aanwenden en meer formeel verspreiden door te leren van elkaar via schoolintern hospiteren en intervisie.
- Het schoolteam kan de effecten van het professionaliseringsbeleid en de vormingsinitiatieven systematisch in kaart brengen als basis voor eventuele praktijkbijsturing.
- Het schoolteam kan de evaluatie- en rapporteringspraktijk meer afstemmen op de schooleigen visie en op de ontwikkelingsdoelen, eindtermen, leerplandoelen en hun uitgangspunten.
- Het schoolteam kan criteria en procedures afspreken om praktische, technische, creatieve en communicatieve vaardigheden adequaat te evalueren en er gelijkgericht over te rapporteren.
- Het schoolteam kan zich professionaliseren op het vlak van alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam kan de nieuwe school- en zorgvisie verder concretiseren in doelen, werkpunten of acties op korte of langere termijn.
- De directeur kan teamleden sterker ondersteunen en systematisch opvolgen bij de implementatie van afspraken en vernieuwingen in de klaspraktijk of de schoolwerking.
- Het schoolteam kan leerlingen de kans bieden om actiever te participeren aan de besluitvorming door de oprichting van een leerlingenraad.
- Het schoolteam kan het kwaliteitszorgbeleid verder uitbouwen door geregeld de effecten van beleidskeuzes, verbeteracties of vernieuwingen na te gaan op basis van de vooropgestelde doelen in de actieplannen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- De school moet een verplichte taalscreening uitvoeren bij elke leerling die voor het eerst in het gewoon lager onderwijs instroomt (decreet basisonderwijs – art. 11ter, en omzendbrief BaO/2014/1).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els VER EECKE de inspecteur-verslaggever	Ingrid ROSSEELS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	